

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової освіти

РОБОЧИЙ ЗОШИТ №2
з виробничої практики в ЗЗСО

Студента-практиканта групи _____
другого (магістерського) освітнього рівня
ОПП 2.А3.00.01 Початкова освіта

(ПІБ)

Керівник практики від ЗВО

Київ – 2026

Пояснювальна записка

Мета практики – вправляти у реалізації здатності організовувати та управляти освітнім процесом, спрямованим на здобуття учнями молодшого шкільного віку початкової освіти в інноваційному інформаційно-освітньому середовищі, яке характеризується співпрацею з різними соціальними інституціями та/або категоріями фахівців, функціонує на засадах травма-інформованого підходу до навчання здобувачів освіти, різноаспектної допомоги учасникам освітнього процесу, у тому числі педагогічної, психологічної та методичної, реалізується з об'єктивним оцінюванням, супроводжується моніторингом власної педагогічної діяльності та передбачає активне залучення до усного/письмового обговорення результатів професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти, ключовою метою яких є служіння людині, громаді, суспільству.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 2.А3.00.01 Початкова освіта за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності А3 Початкова освіта практика забезпечує формування таких компетентностей:

1) Загальних

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗКу 5. Здатність до лідерства, служіння людині, громаді, суспільству.

2) спеціальних (фахових)

СК 1. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в професійній діяльності, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей у глобалізованому світі.

СК 3. Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси в організації освітнього та наукового процесів у сфері початкової освіти.

СК 6. Здатність управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, що потребують нових стратегічних підходів, з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК 7. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, провадити дослідження та/або інноваційну діяльність із метою розвитку нових знань та процедур у сфері початкової освіти.

СК 8. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи, оцінювати результати діяльності команд та колективів.

СКу10. Здатність до реалізації педагогічної взаємодії на засадах травма-інформованого підходу.

А також здатність об'єктивно аналізувати освітню діяльність ЗЗСО та процес організації й управління навчанням учнів відповідно до вимог нормативно-правових документів у галузі початкової освіти.

4. Результати проходження практики

Відповідно до Освітньо-професійної програми 2.А3.00.01 Початкова освіта за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності А3 Початкова освіта виробнича практика в ЗЗСО забезпечує оволодіння такими результатами навчання:

ПРН 2. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти державною мовою усно і письмово.

ПРН 3. Створювати інноваційне інформаційно-освітнє середовище початкової школи, адаптувати його до різних умов реалізації освітнього процесу.

ПРН 4. Організовувати та управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців в стандартних, нестандартних та невизначених умовах.

ПРН 5. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу.

ПРН 6. Об'єктивно оцінювати результати діяльності учнів, колективів у сфері початкової освіти, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності.

ПРН 8. Застосовувати травма-інформований підхід у навчанні здобувачів освіти.

5. Структура практики ДЕННА ТА ЗАОЧНА ФОРМИ НАВЧАННЯ

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Змістовий модуль 1. Педагогічна діяльність учителя початкових класів ЗЗСО: правові, інклюзивні, комунікативні аспекти організації освітнього процесу та дидактичні структури навчання (I семестр)		
1.	Дослідження та аналіз правового забезпечення педагогічної діяльності в початковій школі ЗЗСО	25
2.	Дослідження та аналіз комунікативних аспектів педагогічної діяльності в початковій школі ЗЗСО	25
3.	Дослідження та аналіз педагогічної діяльності через призму реалізації дидактичних структур організації навчання в початковій школі (дидактичного інструментарію організації навчання в початковій школі)	25
4.	Практикум з інформальної освіти	15
Разом		90
Змістовий модуль 2. Педагогічна діяльність учителя початкових класів ЗЗСО: технологічний, соціальний, моніторинговий, аналітичний, підприємницький аспекти освітнього процесу та професійно-особистісний розвиток у сфері освіти (II семестр)		
5.	Дослідження та аналіз педагогічної діяльності через призму реалізації дидактичних структур організації навчання та виховання учнів початкової школи ЗЗСО	40
6.	Дослідження та аналіз використання інформаційно-комунікаційних технологій та цифрових сервісів у педагогічній діяльності вчителя початкових класів	30

7.	Дослідження та аналіз налагодження співпраці з громадськістю та соціальними інституціями	30
8.	Дослідження та аналіз підприємницької компетентності вчителя початкових класів	20
9.	Дослідження та аналіз використання інструментів аналітики в педагогічній діяльності вчителя початкових класів та під час визначення спрямованості професійно-особистісного розвитку	20
10.	Моніторинг власної педагогічної діяльності	10
11.	Практикум з інформальної освіти	30
	<i>Разом</i>	180
	<i>Всього</i>	270

**6. Система оцінювання навчальних досягнень
за змістовим модулем I**

№ з/п	Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Сума балів	
1	Відвідування практики	10	10	
2	Складання індивідуального маршруту проходження практики	1	1	
3	Виконання у робочому зошиті №2 завдань змістового модуля II	60	60	<i>12 завдань по 5 балів кожне</i>
	Відеозапис заняття	10	10	
	РАЗОМ			С (81)
6	Виконання завдань практикуму з інформальної освіти:			
	I рівень складності	8	8	В (89)
	II рівень складності	11	11	А (100)
	Разом	100	100	

8. Система контролю та критерії оцінювання

Виконання у робочому зошиті кожного з 12 завдань оцінюється в 5 балів

Критерії оцінювання кожного з 12 завдань	Бали
Логічна послідовність і науковий стиль	1
Глибина, усебічність, повнота викладення	1
Аналіз набутого досвіду	1
Наявність власних роздумів, узагальнень, аргументації	1
Наявність ґрунтовних висновків	1

ЗМІСТ ЗАВДАНЬ

Загальні відомості

Завдання підготовче. Внести відомості до пунктів а, б.

а) повна назва закладу освіти

б) ім'я, по батькові та прізвище вчителя початкових класів

Дослідження та аналіз педагогічної діяльності через призму реалізації дидактичних структур організації навчання та виховання учнів початкової школи ЗЗСО

Компетентнісна відповідність та результативність завдань 1, 2

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 6. Здатність управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, що потребують нових стратегічних підходів, з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК 7. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, провадити дослідження та/або інноваційну діяльність із метою розвитку нових знань та процедур у сфері початкової освіти.

СКу10. Здатність до реалізації педагогічної взаємодії на засадах травма-інформованого підходу.

ПРН 4. Організовувати та управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти

Завдання 1. Поспостерігати за діяльністю вчителя та учнів початкових класів на занятті з читання, української мови та математики та заповнити відповідні таблиці.

1.1. Поспостерігати за діяльністю вчителя та учнів початкових класів на занятті з читання. Проаналізувати хід заняття з використанням заданої нижче орієнтовної структури аналізу (табл. 1). Варіант виконання аналізу заняття наведено у Додатку 1.

Таблиця 1

Орієнтовна структура аналізу заняття з читання

Складові орієнтовної структури	Зміст вашого аналізу
Учитель	
Тема заняття	
Матеріал для читання	

Мета:	
- мотиваційна	
- когнітивна	
- практична	
- поведінкова	
Обладнання заняття	
Структурні компоненти заняття, їх зміст	Оцінка змісту та методики заняття (окремі зауваження)
I. I. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок (8 – 10 хв.)	
Орієнтовний зміст роботи	
II. Мотивація навчальної діяльності учнів, повідомлення теми і завдань заняття (2- 3 хв.)	
<i>1. Підготовча робота до читання тексту</i>	
<i>Орієнтовний зміст роботи</i>	
III. Сприйняття та усвідомлення нового навчального матеріалу. Розвиток мовленнєвих умінь та навичок (до 20 хв.)	
Орієнтовний зміст роботи	
<i>2. Первинне читання тексту</i>	
<i>3. Повторне читання тексту</i>	
<i>4. Аналіз фактичного і образного змісту тексту в поєднанні із розбором художніх засобів та мовних особливостей разом з читанням</i>	
<i>5. Узагальнююча бесіда за текстом</i>	

6. Виразне читання тексту	
IV. Творче застосування знань учнів (до 10 хв.)	
7. Творча робота	
V. Рефлексія заняття (1- 2хв.)	
Висновок про реалізації педагогічної взаємодії на засадах травма-інформованого підходу	
Загальний висновок за результатами аналізу заняття	

1.2. Поспостерігати за діяльністю вчителя та учнів початкових класів на занятті з української мови. Проаналізувати хід заняття з використанням заданої нижче орієнтовної структури аналізу (табл. 2). Варіант виконання аналізу заняття наведено у Додатку 2.

Таблиця 2

Орієнтовна структура аналізу заняття з української мови

Складові орієнтовної структури	Зміст вашого аналізу
Тема заняття	
Мета:	
- мотиваційна	
- когнітивна	
- практична	
- поведінкова	
Обладнання заняття	
Структурні компоненти заняття, їх зміст	Оцінка змісту та методики заняття (окремі зауваження)
I. Повторення вивченого. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок, необхідних для сприймання наступного матеріалу (8-10хв)	
II. Мотивація навчальної діяльності учнів, повідомлення теми і завдань заняття (2- 3 хв.)	

III. Сприйняття та усвідомлення нового навчального матеріалу. Розвиток мовленнєвих умінь та навичок (до 25-30 хв.)	
1. Опрацювання граматичного матеріалу	
2. Спостереження та аналіз	
3. Узагальнення суттєвих ознак	
4. Навчально-тренувальна практика	
5. Удосконалення первинних знань, умінь та навичок на новому мовному матеріалі	
6. Опрацювання орфографічного правила. Основні етапи роботи:	
6.1. Розпізнавальний	
6.2. Вирішувальний	
6.3. Самостійне та творче письмо	
VI. Рефлексія заняття (3- 5 хв.)	
Висновок про реалізації педагогічної взаємодії на засадах травма-інформованого підходу	
Загальний висновок за результатами аналізу заняття	

1.3. Поспостерігати за діяльністю вчителя та учнів початкових класів на занятті з математики. Проаналізувати хід заняття з використанням заданої нижче орієнтовної структури аналізу (табл. 3). Варіант виконання аналізу заняття наведено у Додатку 3.

Таблиця 3

Орієнтовна структура аналізу заняття з математики

Складові орієнтовної структури	Зміст вашого аналізу
Тема заняття	
Мета:	
- мотиваційна	
- когнітивна	

- практична	
- поведінкова	
Обладнання заняття	
Структурні компоненти заняття, їх зміст	Оцінка змісту та методики заняття (окремі зауваження)
I. Організація класу	
II. Перевірка виконання домашнього завдання. Актуалізація опорних знань (7 хв.)	
III. Мотивація навчальної діяльності учнів, повідомлення теми і завдань заняття (2- 3 хв.)	
IV. Сприйняття та усвідомлення нового навчального матеріалу. Розвиток мовленнєвих умінь та навичок (до 8 хв.)	
V. Закріплення, систематизація та узагальнення знань, розвиток умінь і навичок (18 хв.)	
VI. Завдання додому (до 2хв.)	
VII. Рефлексія заняття	
Висновок про реалізації педагогічної взаємодії на засадах травма-інформованого підходу	
Загальний висновок за результатами аналізу заняття	

Завдання 2. Проаналізувати виховний захід за схемою, яку подано нижче.

Таблиця 4

Схематичне представлення аналізу виховного заходу

Складники аналізу	Аналітичні нотатки
1. Загальні відомості	
1.1. Дата, клас, час проведення, назва заходу, тема, мета (пізнавальна, виховна), кількість присутніх	
2. Хід виховного заходу та пропозиції щодо покращення його проведення	
2.1. Структурна частина заходу, тривалість	
2.2. Позитивні сторони проведення	
2.3 Аспекти для покращення	
3. Аналіз заходу	
3.1. Відповідність змісту заходу поставленій меті. Готовність учнів до проведення заходу. Методико-організаційна структура його. Актуальність теми, відповідність її виховним завданням і віку учнів	
3.2. Організація: місце проведення, оформлення приміщення, чіткість початку і подальшої роботи. Міра участі кожного учня в проведенні заходу. Дозування часу, доцільність його	
3.3. Науковість заходу. Які форми і методи виховної роботи застосовані? Ефективність та доцільність їх. Застосування образотворчих та аудіовізуальних засобів наочності. Використання раніше одержаних знань учнями на уроках, у позакласній та позашкільній роботі. Відповідність форм і методів змісту, меті та вікові учнів. Профорієнтаційна робота з учнями	
3.4. Реалізація вимог безпеки в умовах війни, шкільної гігієни, правил протипожежної безпеки і правил вуличного руху	

3.5. Дисципліна учнів, їх вихованість, активність і самостійність. Система доручень, ставлення до них	
3.6. Дисципліна учнів, їх вихованість, активність і самостійність. Система доручень, ставлення до них	
3.7. Педагогічний такт, організаційні здібності вміння педагога, відповідальність за проведення заходу	
3.8. Загальні висновки. Досягнення мети, виконання плану, програми. Доцільність проведення заходу для виховання. Що заслуговує схвалення і поширення? Недоліки. Пропозиції.	

**Дослідження та аналіз використання
інформаційно-комунікаційних технологій та цифрових сервісів
у педагогічній діяльності вчителя початкових класів**

Компетентнісна відповідність та результативність завдань 3-5

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 3. Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси в організації освітнього процесу у сфері початкової освіти.

СК 6. Здатність управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, що потребують нових стратегічних підходів, з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ПРН 3. Створювати інноваційне інформаційно-освітнє середовище початкової школи, адаптувати його до різних умов реалізації освітнього процесу

Завдання 3. Проаналізувати цифрові технології, які вже застосовуються у школі. Отримані дані внесіть до таблиці 5.

Таблиця 5

Цифрові технології й застосунки та
напрямы їх використання в початковій школі

Напрямы використання цифрових технологій, застосунків	Цифрові сервіси технологій, застосунків	Примітки*
Застосування імерсивних технологій навчання	Віртуальні екскурсії:	

У примітках* зазначити випадки використання (ПВВ – поодинокі випадки використання; МВВ – масові випадки використання)

3.1. Поспостерігати за діяльністю вчителів початкових класів, використовуючі запитання, які наведено нижче як складові плану спостереження, встановити способи ефективного використання цифрових інструментів під час організації навчання учнів початкової школи та заповнити таблицю 6.

1. З якими труднощами стикається вчитель під час використання цифрових технологій (можливо це: недостатнє технічне забезпечення школи; низький рівень цифрової грамотності учнів; відсутність часу на підготовку інтерактивних матеріалів; відсутність методичних рекомендацій щодо використання ІКТ; труднощі у комунікації з батьками через цифрові платформи; щось інше (вказіть)).

2. Які інновації в ІКТ Ви хотіли б запровадити в цьому класі (можливо це: використання віртуальної/доповненої реальності; створення інтерактивних підручників; запровадження адаптивних платформ для навчання; розширення можливостей дистанційного навчання; щось інше (вказіть)).

Таблиця 6

Форма для звітності про виконання завдання 6

Складник звітності	Текст звітності	Примітка (особливості реалізації складника звітності)
Результат спостереження за труднощами, з якими стикається вчитель під час використання цифрових технологій		
Інновації в ІКТ, які Ви хотіли б запровадити в цьому класі		
Загальний висновок		

Завдання 4. Проаналізувати ресурси ІКТ на предмет їх відповідності освітнім потребам учнів з особливими освітніми потребами, обдарованим учням. Результати аналізу відобразити у відповідних колонках таблиці 7.

Таблиця 7

Наявні та бажанні до використання ресурси ІКТ з урахування категорій учнів

Категорія учнів	Наявні ресурси ІКТ	Ресурси ІКТ, які варто додати
Учнів з особливими освітніми потребами		
Обдаровані учні		
Загальний висновок		

4.1. Проаналізувати ресурси ІКТ на предмет їх використання під час перебування учнів в укритті, що спричинено повідомленням сигналу «Повітряна тривога». Результати аналізу внести до відповідних колонок таблиці 8.

Таблиця 8

Цифровий супровід перебування учнів початкової школи в укритті

Ситуація	Ресурси ІКТ, які використовуються	Ресурси ІКТ, які варто використовувати
Перебування учнів початкової школи в укритті		
Загальний висновок		

4.2. Перечитати загальні висновки, які вами було сформульовано під час виконання завдань 3 (3.1), 4 (4.1) та зафіксовано в останніх рядках таблиць 5, 6, 7, 8. Синтезувати отриману вами інформацію та заповнити таблицю 9, у якій відобразити інформацію про цифрові інструменти, які є доцільними для використання в початковій школі.

Таблиця 9

Бажаний цифровий супровід процесу навчання учнів початкової школи

Назва цифрових ресурсів, які варто використовувати в початковій школі	Покликання	Покрокова інструкція щодо використання
Загальний висновок		

Завдання 5. Поміркувати над тим, яким чином краще адаптувати ІКТ для дітей з особливими освітніми потребами або яким чином ефективніше використовувати цифрові інструменти для підтримки мотивації учнів. Міркування занотувати в таблиці 10.

Таблиця 10

Власні узагальнення про цифровий супровід процесу навчання учнів початкової школи

Теми для міркування	Відмітка про обрання теми («+»)	Підготовлено такі узагальнення	Відмітка про виконання («+»)

Дослідження та аналіз налагодження співпраці з громадськістю та соціальними інституціями

Компетентнісна відповідність та результативність завдань 6, 7

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗКу 5. Здатність до лідерства, служіння людині, громаді.

СК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

СК 7. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, провадити дослідження з метою розвитку нових знань та процедур у сфері початкової освіти

ПРН 2. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти державною мовою усно і письмово

ПРН 4. Організовувати та управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців в стандартних, нестандартних та невизначених умовах.

ПРН 5. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу.

Завдання 6. Провести інтерв'ю з учителями початкової школи та адміністрацією ЗЗСО для визначення соціальних інституцій, з якими співпрацює заклад. Продумати зміст пропозиції щодо подальшої взаємодії ЗЗСО з різними соціальними інституціями та вказати на можливості для розширення взаємодії. Результати виконання завдання систематизувати відповідно до назв колонок таблиці 11.

Таблиця 11

Визначення зв'язків ЗЗСО з різними соціальними інституціями

Соціальна інституція	Посилання на її сайт	Зміст партнерської взаємодії	Проведені спільні заходи	Пропозиції для подальшої взаємодії	Відповідальні

6.1. Вивчити досвід надання освітніх послуг ЗЗСО. Результати проведеної роботи зафіксувати в таблиці 12.

Таблиця 12

Освітні послуги та особливості їхньої реалізації в ЗЗСО

Освітня послуга	Особливості інформування про освітню послугу	Особливості реалізації
-----------------	--	------------------------

Досвід ЗЗСО з надання освітніх послуг		
1.		
2.		
3.		
4.		
5....		
Ваші пропозиції щодо 3 нетипових освітніх послуг для сприяння розвитку партнерської взаємодії		
1.		
2.		
3.		

Продовжити заповнювати таблицю, зазначивши 3 нетипові освітні послуги, які, на вашу думку, можна запровадити у ЗЗСО для сприяння розвитку партнерської взаємодії. Розробити інформаційний привід для 1 із 3 пропонованих освітніх послуг, дотримуючись наступної структури:

ЗАГОЛОВОК – влучно сформульована головна думка новини, що за обсягом не має перевищувати семи слів.

ЛІД – перший абзац, найважливіший інформаційний блок, який має заохотити до читання, зацікавити реципієнта, висвітлити головну тему новини одним-двома реченнями.

ЦИТАТА – бажаний елемент інформаційного повідомлення, точний дослівний уривок із мовлення учасника заходу.

САБЛІД – четвертий та наступні абзаци, у яких наводять обставини події, подробиці, додаткові дані – факти та цифри.

БЕКГРАУНД – необов'язковий елемент тексту новини, який додають, якщо потрібно нагадати про події, що передували тій, про яку йдеться в новині.

Завдання 7. Поспілкуватися з батьками учнів з метою з'ясування того, що, на їхню думку, впливає негативно на імідж ЗЗСО.

Таблиця 13

Результати опитування вчителів початкових класів, учнів та їхніх батьків про чинники, які негативно впливають на імідж ЗЗСО

Складник звітності	Текст (фото) звітності	Примітка (особливості реалізації складника звітності)
Кількість батьків учнів, яких було залучено до анкетування (відповідно до даних Google form)		
Загальний висновок про чинники, які негативно впливають на імідж ЗЗСО, та пропозиції щодо нейтралізації цих чинників		

Дослідження та аналіз підприємницької компетентності вчителя початкових класів

Компетентнісна відповідність та результативність завдання 8, 9

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

СК 6. Здатність управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, що потребують нових стратегічних підходів, з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ПРН 2. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень у сфері початкової освіти державною мовою усно і письмово.

Завдання 8. Підготувати запитання для майбутньої бесіди з учителями початкових класів для з'ясування одновимірного чи двовимірного розуміння ними сутності підприємництва, а саме: розуміння сутності підприємництва як:

1) інтегральної психічної якості вчителя, яка виявляється в здатності до самореалізації в умовах невизначеності на основі зважених рішень, що, у свою чергу, потребує високого рівня стратегічного мислення, креативності, ініціативності, уміння оцінювати ризики, оптимізовано використовувати ресурси, розуміти економічні та соціальні наслідки дій у професійному середовищі, реалізовувати інноваційні ідеї з відчуттям відповідальності за власні ідеї, долати труднощі під час вирішення проблем у професійному, соціальному та повсякденному житті;

2) виду господарської діяльності, що реалізується в сфері освіти.

Завдання 9. Провести бесіду з використанням складених вами запитань та заповнити таблиці 14 та 15, узагальнивши отримані дані.

Таблиця 14

Розуміння вчителями початкових класів сутності підприємництва як інтегральної психічної якості вчителя: *проаналізовані та узагальненні результати бесіди*

Напрями спілкування	Результати бесіди	Підтвердження проведення бесіди
Розуміння суті підприємництва як інтегральної психічної якості вчителя, що являє собою здатність до самореалізації в умовах невизначеності на основі зважених рішень		
<i>Підприємництво як інтегральна психічна якість вчителя, що являє собою здатність до самореалізації в умовах невизначеності на основі зважених рішень, включає в себе:</i>		
високий рівень стратегічного мислення		

креативність		
ініціативність		
уміння оцінювати ризики		
оптимізоване використання ресурсів		
розуміти економічні та соціальні наслідки дій у професійному середовищі		
реалізовувати інноваційні ідеї з відчуттям відповідальності за власні ідеї		
долати труднощі під час вирішення проблем у професійному, соціальному та повсякденному житті		
Загальні висновки:		

Таблиця 15

Розуміння вчителями початкових класів сутності підприємництва як виду господарської діяльності, що реалізується в сфері освіти: *проаналізовані та узагальненні результати бесіди*

Напрями спілкування	Результати бесіди	Підтвердження проведення бесіди
Розуміння суті підприємництва як виду господарської діяльності, що реалізується в сфері освіти		
Види підприємництва		

Приклади підприємництва в сфері освіти		
Бажання займатися підприємництвом у сфері освіти		
Те, що заважає займатися підприємництвом у сфері освіти		
Загальні висновки:		

Дослідження та аналіз використання інструментів аналітики в педагогічній діяльності вчителя початкових класів та під час визначення спрямованості професійно-особистісного розвитку

Компетентнісна відповідність та результативність завдання 10, 11

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗКу 5. Здатність до лідерства, служіння людині, громаді, суспільству

СК 1. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в професійній діяльності, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобалізованому світі

СК 7. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, провадити дослідження та/або інноваційну діяльність з метою розвитку нових знань та процедур у сфері початкової освіти

СКу 10. Здатність до реалізації педагогічної взаємодії на засадах травма-інформованого підходу

ПРН 2. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень у сфері початкової освіти державною мовою усно і письмово.

ПРНу 8. Застосовувати травма-інформований підхід в навчанні здобувачів освіти.

Завдання 10. Внести у відповідні колонки таблиці 16 дані про використання описового, діагностичного, прогностного, наказового, причинно-наслідкового, приписного, тематичного, факторного, пошукового, дослідницького аналізу та аналізу настрою в методах аналізу даних безпосередньо вчителем початкових класів у процесі здійснення педагогічної діяльності, під час проходження виробничої практики вами особисто.

Завдання 11. Внести у відповідні колонки таблиці 16 дані про перспективні напрями використання різних видів аналізу в педагогічній діяльності вчителя початкових класів та у власній педагогічній діяльності. Це висновки за результатами виконання завдання.

Приклади використання різних видів аналіз у педагогічній діяльності вчителя початкових класів, у власній педагогічній діяльності та під час проходження виробничої практики

Види аналізу	Приклади використання у педагогічній діяльності вчителя початкових класів	Приклади використання у вашій діяльності під час проходження виробничої практики
Описовий		
Діагностичний		
Прогнозний		
Наказовий		
Причинно-наслідковий		
Приписний		
Тематичний		
Факторний		
Аналіз настрою в методах аналізу даних		
Пошуковий		
Дослідницький		
Висновки		
Перспективні напрями використання аналізу у педагогічній діяльності вчителя початкових класів		
Перспективні напрями використання аналізу у власній педагогічній діяльності		

Моніторинг власної педагогічної діяльності

Компетентнісна відповідність та результативність завдання 12

СК 8. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи.

ПРН 2. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень у сфері початкової освіти державною мовою усно і письмово.

ПРН 6. Об'єктивно оцінювати результати діяльності учнів, колективів у сфері початкової освіти, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності

Завдання 12. Здійснити моніторинг власної педагогічної діяльності під час проходження виробничої практики в ЗЗСО та заповнити таблицю 17. У разі необхідності додати в таблицю свої напрями здійснення моніторингу власної педагогічної діяльності.

Таблиця 17

Зміст власних розмірковувань
за напрямами моніторингу власної педагогічної діяльності

Напрями моніторингу власної педагогічної діяльності	Результати бесіди
Мої педагогічні дії під час запровадження розроблених мною проєктів	Мною розроблено такі проєкти: Мої педагогічні дії під час запровадження цих проєктів були...
Педагогічні дії, виконання яких викликало в мене стан тривожності	
Педагогічні дії, які сприймалися мною як утруднення, яке не подолано	
Мета та напрями подальшої самоосвітньої діяльності	
Яка(і) ситуація(і) з виробничої практики в ЗЗСО потребує, на вашу думку, колективного обговорення	

ПРАКТИКУМ З ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

СК 7. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, провадити дослідження та/або інноваційну діяльність з метою розвитку нових знань та процедур у сфері початкової освіти.

ПРН 2. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень у сфері початкової освіти державною мовою усно і письмово.

ТЕМА ПРАКТИКУМУ

«Освітні втрати та можливості для їх подолання»

ЗАВДАННЯ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Завдання 1. Попрацюйте із словниками, довідниками, енциклопедіями, науковими статтями, щоб дізнатися якомога більше інформації про сутність термінів «втрати», «можливості», «подолання», «освітні втрати», «можливості для подолання освітніх втрат». Результати роботи зафіксуйте в таблицю 1.

Таблиця 1

Результати роботи з науковими джерелами

Терміни	Сутність термінів	Джерела інформації
Втрати		
Можливості		
Подолання		
Освітні втрати		
Можливості для подолання освітніх втрат		

Загальний висновок за результатами аналізу наукових джерел		

Завдання 2. Підготувати запитання для анкетування вчителів початкових класів з проблеми освітніх втрат та представити їх в таблиці 2.

Таблиця 2

Результати роботи з науковими джерелами

№ з/п	Зміст запитань
1	
2	
3	

Завдання 3. Внести запитання з таблиці 2 в Google form. Залучити вчителів до проходження анкетування. За результатами виконання завдання 2 заповнити таблицю 3.

Таблиця 3

№ з/п	Зміст запитань	Відповідні діаграми з Google form
1		
2		
3		
Загальні висновки		

Завдання 4. Скласти перелік можливостей для подолання освітніх втрат.

№ з/п	Освітні втрати	Можливості для подолання освітніх втрат
1		
2		
3		
4		
5		
6		
Загальні висновки		

Звіт про проходження виробничої практики в ЗЗСО

I БЛОК «Загальні відомості»

1. Дані про мене: прізвище, ім'я, по батькові
2. Педагогічний стаж (приміром, 1 рік / відсутній)
3. Місце проходження педагогічної практики: повна назва школи; прізвище, ім'я, по батькові вчителя

II БЛОК «Роздуми про процес проходження практики, власні результати та самоосвітню діяльність»

1. Мої досягнення під час проходження педагогічної практики в контексті загальних компетентностей

Загальні компетентності	Опис ваших дій, якими засвідчується сформованість зазначених здатностей / фото, якими підтверджується виконання описаних вами дій
ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	
ЗКу 5. Здатність до лідерства, служіння людині, громаді	

2. Мої досягнення під час проходження педагогічної практики в контексті спеціальних (фахових) компетентностей

Спеціальні (фахові) компетентності	Опис ваших дій, якими засвідчується сформованість зазначених здатностей / фото, якими підтверджується виконання описаних вами дій
СК 3. Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси в організації освітнього процесу у сфері початкової освіти	
СК 6. Здатність управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, що потребують нових	

стратегічних підходів, з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	
СК 7. Здатність інтегрувати знання й розв'язувати складні задачі, провадити дослідження з метою розвитку нових знань та процедур у сфері початкової освіти	
СК 8. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи, оцінювати результати діяльності команд та колективів	
СКу10. Здатність до реалізації педагогічної взаємодії на засадах травма-інформованого підходу	

**3. Мої досягнення під час проходження педагогічної практики
в контексті програмних результатів навчання**

Програмні результати проходження педагогічної практики	Опис ваших дій, якими засвідчується сформованість зазначених здатностей / фото, якими підтверджується виконання описаних вами дій
ПРН 2. Вільно обговорювати результати професійної діяльності у сфері початкової освіти державною мовою усно і письмово	
ПРН 3. Створювати інноваційне інформаційно-освітнє середовище початкової школи, адаптувати його до різних умов реалізації освітнього процесу	
ПРН 4. Визначати напрями налагоджування співпраці з різними соціальними	

інституціями	
ПРН 5. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу	
ПРН 6. Об'єктивно оцінювати результати діяльності учнів, колективів у сфері початкової освіти, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності	
ПРН 8. Застосовувати травма-інформований підхід в навчанні здобувачів освіти	

Рекомендовані джерела

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. Red. H. M. Bibik. – Київ : Літера ЛЕВ, 2019. – 208 с. URL: https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpraysivnykiv/poradnik_blok-min.pdf

2. Мієр Т. І. Дидактичний довідник майбутнього вчителя початкових класів: навчальний посібник. Київ: ЦП «Компринт». 2024. 204 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/50793/1/T_Miier_Dovidnyk_2024_FPO.pdf.pdf

3. ПОРАДНИК з питань організації освітнього процесу в початкових класах закладів загальної середньої освіти. Матеріали інструктивно-методичної наради «Початкова освіта в нових реаліях: досвід, ризики та перспективи». – Ужгород, ЗППО, 2022. – 81 с. URL: https://znayshov.com/News/Details/navchalno-metodychni_posibnyky_dlia_pedahohichnykh_pratsivnykiv/13#news-pager-label

4. Діагностика та механізми подолання втрат у навчанні молодших школярів. Методичні рекомендації: електронне видання / кол. автор. ; за загальною редакцією О.М. Топузова ; укл. О. В. Онопрієнко – Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2023. – 146 с. URL: https://znayshov.com/News/Details/navchalno-metodychni_posibnyky_dlia_pedahohichnykh_pratsivnykiv/1#news-pager-label

5. Кірик М. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладу загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник / М. Кірик, Л. Данилова. Львів: Світ, 2019. – 136 с. URL:

https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpraysivnykiv/Кірик_Данилова%20Нова_Укр_школа%20сайт.pdf

Додаткові

1. Особливості програмно-технічного забезпечення дистанційного навчання в умовах воєнного стану: методичні рекомендації : електронне видання / Твердохліб І.А. Київ: Педагогічна думка, 2023. 44 с.

3. Засоби та інструментарій дистанційного навчання в початковій школі: навчально-методичний посібник. / Олійник Л. М. Миколаїв: ОІППО, 2021. 40 с.

4. Настільна книга заступника директора закладів загальної середньої освіти (документи для власноручного друкування і заповнення). Харків : Вид.група «Основа», 2020. #лайфхаки для завуча. URL: https://znayshov.com/News/Details/navchalno-metodychni_posibnyky_dlia_pedahohichnykh_pratsivnykiv/1#news-pager-label

5. Організація діяльності закладів освіти в умовах воєнного стану. Порадник III. З досвіду роботи освітян міста Києва: навч.-метод. посіб. / Упоряд.: Фіданян О.Г., Войцехівський М.Ф., Івашньова С.В. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 600 с.

6. Стратегії спілкування. URL: <https://studfile.net/preview/1841192/page:3/>

ДОДАТОК 1

Мета: формувати здатність до здійснення супервізії, інтервізії; розвивати вміння надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу.

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА ТА АНАЛІЗ ЗАНЯТТЯ З ЧИТАННЯ

Учитель:

Тема заняття: (Зима)

Матеріал для читання: (Твори про зиму).

Мета:

мотиваційна – план викладу нового матеріалу й уроку; - ознайомлення з прийомами планування, специфічними для навчання читання; - при виконанні домашнього завдання рекомендуємо скласти план відповіді, за потреби, користуватися ним в процесі опитування; - учням, які не вміють послідовно й вичерпно відповідати на поставлене запитання, пропонуємо план відповіді; - організуємо взаєморецензування та самоаналіз планів; - перевіряючи плани, складені учнями, вчимо уникати типових недоліків: включення до плану несуттєвих елементів, пропуск основних, порушення логічної послідовності, відсутність у формулюваннях основних термінів тощо; - формуємо в учнів звичку продумувати порядок, послідовність, спосіб виконання кожного навчального завдання; - широко використовуємо плани-таблиці, схеми, алгоритми.

когнітивна (засвоєння певної інформації з тексту) – **1 удосконалення техніки читання**

(розширення поля читання, вдосконалення правильних прийомів читання, регулювання темпу та навичок виразного читання); розвиток мовленнєвого апарату і вимови та ін.; - **2 прищеплення вмінь працювати з текстом** (ділення тексту на частини, виділення головних з них, складання плану навчальної статті, визначення головної думки та ін.); - **3 розвиток зв'язного мовлення** на основі навчального тексту (відповіді на запитання, репродуктивний, стислий та творчий перекази та ін.);

практична – розвиток мовлення та уваги, пам'яті, спостережливості, удосконалення аналітико-синтетичних умінь порівнювати, узагальнювати, доводити, проводити аналогію шляхом виконання вправ; розвиток творчих здібностей, самостійності та навичок самоконтролю шляхом виконання різних видів вправ;

поведінкова – виховувати громадянські почуття, національну свідомість, кращі моральні якості, естетичні смаки, бережливе ставлення до природи, любов і повагу до людей праці, патріотів своєї землі, народу.

Обладнання заняття: репродукції картин, ТЗН та інші види наочності.

Структурні компоненти заняття, їх зміст:

Оцінка змісту та методики заняття (окремі зауваження):

Повторення вивченого.

Актуалізація опорних знань, умінь і навичок (8 – 10 хв.).

Повторення, закріплення та розвиток знань, одержаних на попередньому занятті; актуалізація мовленнєвих умінь та навичок (з урахуванням змісту та лексики наступного матеріалу для вивчення).

Орієнтовний зміст роботи (за вибором, залежно від мети навчання): «орфоепічне» та «тлумачне» читання, вибіркове за пунктами плану; словникова робота (тлумачаться слова, важкі за значенням); з'ясування композиційної структури тексту; робота за малюнком, фільмом, медіа текстом (опис, розповідь окремих епізодів, добір заголовків тощо); вибірквий, стислий та творчий перекази; словесне малювання; перебудовування діалогів у розповідну форму; виразне читання тексту; драматизація (читання в особах, колективна декламація); екранізація; визначення головної думки твору; характеристика дійових осіб, оцінка, зіставлення з іншими героями (робота виконується в єдності із аналізом художніх засобів та мовних особливостей твору); повторення вивченого напам'ять вірша.

II. Мотивація навчальної

діяльності учнів, повідомлення теми і завдань заняття (2- 3 хв.)

Планування власної навчальної діяльності; усвідомлення значення швидкого читання і письма; усвідомлення значення самостійної

+ виховна спрямованість заняття;
+ розвивальний характер навчання, застосування проблемно-пізнавальних завдань;
+ раціональне використання часу;
+ дотримання принципу доступності і перспективності (зв'язок із попереднім та наступним заняттями, використання відповідної лексики);

+ чітка реалізація навчально-виховної та розвивальної мети;
+ раціональний добір форм роботи з урахуванням етапу у вивченні тексту (більш складні у порівнянні з тими, які використовувались на попередньому занятті);
+ багаторазове варіативне читання;
+ робота над удосконаленням техніки читання (з учнями, у яких повільний, наприклад, темп читання);
+ використання під час читання та аналізу тексту прийомів за ступенем складності;
+ розвиток умінь та навичок, потрібних для самостійної роботи над текстом (вибіркве читання, постановка питань до прочитаного, читання тексту мовчки і таке ін.);
+ вдале використання наочності, роздаткового матеріалу;
+ проведення словникової роботи (розвиток навичок слововживання);
+ удосконалення навичок зв'язного мовлення (застосування різних видів переказу, словесне малювання);
+ зв'язок навчання із життєвим досвідом учнів;
+ активізація розумової діяльності учнів (застосування зіставлення, порівняння, аналогії, аналітико-синтетичних вправ);
+ використання диференційованих та індивідуальних завдань;
- відсутність вправ синтетичного характеру;
- недостатньо вправ для формування правильної вимови;
- не проводились виразне читання тексту та вправи на формування виразності;
- відсутня творча робота на основі нового тексту.

роботи з книгою; усвідомлення значення уважного й активного слухання; організація здійснення самоконтролю; визначення головного, суттєвого в матеріалі, що вивчається.

1). Підготовча робота до читання тексту. Проводиться з метою проявити в школярів інтерес до читання нового тексту; повідомити певні факти, без знання яких сприймання твору ускладнюється; ввести нову лексику.

Орієнтовний зміст роботи: виховна установка; актуалізація, уточнення та поповнення знань і уявлень про факти та події, які зображуються у творі (узагальнення спостережень після екскурсії, розгляд малюнків до тексту, розповідь учителя, демонстрація діафільмів тощо); підготовка до емоційного сприйняття тексту; словникова робота (знайомство із словами, знання яких необхідне для розуміння змісту тексту). Створення відповідних проблемних ситуацій до вивчення нового матеріалу.

Постановка мети заняття.

III. Сприйняття та усвідомлення нового навчального матеріалу. Розвиток мовленнєвих умінь та навичок (до 20 хв.)

Орієнтовний зміст роботи:

2). Первинне читання¹ тексту (цілісне сприймання):

◇ - читання тексту учнями класу **мовчки**, відповіді на запитання (записуємо 1-2 на дошці до початку читання, щоб воно не було механічним);

◇ - читання тексту учнями класу разом **напівголосу** (або **пошепки**, **хором** - у слабшому класі), відповіді на запитання (1, 2 записуємо на дошці до початку читання, щоб воно не було механічним);

◇ - зразкове в орфоепічному відношенні і виразне **читання**

+ цілеспрямована організація класу;

+ розвиток аналітико-синтетичних умінь у процесі узагальнення знань та спостережень учнів;
+ до бесіди залучена значна кількість учнів класу;
+ вдала постановка запитань у процесі бесіди;
+ створено проблемні ситуації, які підводять учнів до вивчення нового матеріалу;
+ якість та виразність розповіді вчителя;
+ раціональне використання способів семантизації слів (словникова робота);
+ розвиток творчої уяви дітей;
+ зв'язок з попереднім заняттям;
+ зв'язок навчального процесу із життям;
+ емоційна спрямованість бесід;
+ ефективне використання наочних посібників;
- не використовувались технічні засоби навчання;
- застосовано багато репродукцій картин одного і того ж змісту;
+ чітко визначено мету;
+ вдале створення ігрової ситуації;

+ читання охоплені всі учні класу;
+ учні самостійно озвучували новий текст (удосконалюється техніка читання);
+ емоційність та виразність читання тексту вчителем;
+ читання за партитурою (розбивкою) для виразного читання тексту;
- не задовольняє методика первинного читання (перший раз текст читав сам учитель, мало залучено дітей до читання);
- новий текст озвучував учитель;
- у первинному читанні діти пасивні;
+ після кожного прочитування тексту пропонувались запитання, щоб читання не було

тексту вчителем за опрацьованою партитурою - як підсумок всієї самостійної роботи учнів по «впізнаванню» нового тексту.¹ 3). Повторне читання тексту - поглиблення сприймання, розвиток техніки читання.) «Орфоепічне» , «тлумачне» та індивідуальне читання. Читання в парах (з вчителем - клас, з кращим учнем – слабший учень). Вправи з техніки читання.	механічним; - недостатня орфоепічна робота, а також мало вправ на засвоєння вимови слів; - відсутня робота по усвідомленню значення слів і змісту тексту в цілому; + застосування вправ на розвиток способів читання; + вправи на формування правильності читання; + розвиток швидкості читання; + виразне читання тексту (на основі вчительського читання); - мало вправ на удосконалення техніки читання; - недостатньо індивідуальної роботи з учнями, в яких відстає техніка читання; - не практикувались вправи для формування інтонаційних умінь і навичок в учнів; + індивідуально-диференційований підхід до навчання; + формування навички свідомого читання; + вдало поєднувались колективне та індивідуальне читання; + методика “орфоепічного” та “тлумачного” читання; + вміло організована самостійна робота учнів; — недостатня словниково-семантична робота;
4). Аналіз фактичного і образного змісту¹ тексту в поєднанні із розбором художніх засобів та мовних особливостей разом з читанням: відповіді на запитання, вибіркове читання; постановка запитань до тексту (під керівництвом вчителя і самостійно); виділення основних компонентів сюжетної лінії (композиційний аналіз); розбір частин тексту - читання, відповіді на запитання, читання та з’ясування діалогів, переказ, визначення головної думки (ідеї), добір заголовків; складання плану (запис на дошці), визначення його структури (зачин, основна подія, кінцівка); словесне малювання; переказ прочитаного в цілому (подаліше усвідомлення фактичного змісту тексту,	- мало в процесі аналізу тексту учні читали; + виховання культури сприймання тексту; + методика проведення композиційного аналізу; + учні вдало підведені до складання плану (передував детальний композиційний аналіз тексту); + використання різних видів переказів (починаючи з репродуктивного); + методика проведення стислого переказу; + розвиток навичок слововживання; - недостатня робота по розширенню активного словника учнів; + аналіз мовних засобів у поєднанні з розбором змісту тексту; + робота над планом здійснювалась у поєднанні з удосконаленням навичок читання та зв’язного мовлення; + переважало на занятті читання вголос; + навчання мовчазного читання; + вдала організація самостійної роботи учнів; + використання завдань, що сприяють розвиткові образних уявлень у дітей;

¹ Зазначену методику первинного читання можна віднести лише до прозових творів. Віршовані тексти перший раз читає сам учитель, методика вивчення вірша відрізняється.

¹ На цьому етапі опрацювання тексту виконуються різні види аналізу - **смисловий, композиційний (структурний), лексико – стилістичний** (розбір мовних засобів), **емоційно-образний** (узагальнення емоційного досвіду).

засвоєння лексики) – репродуктивний, вибірко-вий, стислий перекази, переказ із перебудовуванням діалогів у розповідну форму; робота за малюнком (впізнавання та переказ епізодів, опис), діафільмом (опис, розповідь окремих епізодів, співвіднесення із текстом); опрацювання логічної партитури читання тексту (визначення логічного центру залежно від ідеї, логічних наголосів); екранізація. 5). Узагальнююча бесіда за текстом. Аналіз ідейної спрямованості (головна думка) тексту, характеристика дійових осіб. 6). Виразне читання тексту. Опрацювання партитури (розмітки) для виразного читання тексту (разом з вчителем або самостійно) на основі усвідомлення ідейно-змістових та емоційно-образних сторін тексту. III. Творче застосування знань учнів (до 10 хв.) 7). Творча робота на основі тексту - творчий переказ; ілюстративна робота (словесне та графічне малювання); драматизація (читання за ролями, під час вивчення віршів - колективна декламація); інсценізація (створення сценарію, визначення кадрів для можливого фільму) К. Рефлексія заняття (1- 2 хв.) Обґрунтовують виконання відповідної роботи. Висновок про реалізації педагогічної взаємодії на засадах травма-інформованого підходу	+ лексико-стилістичний аналіз тексту; + словникова робота (лексичні вправи, складання тематичних словників тощо); + розвиток у дітей навичок роботи із текстом; + доцільна послідовність роботи із текстом; + забезпечення аналітико-синтетичної діяльності учнів; + розвиток текстотворчих умінь; + поєднання різних видів аналізу тексту (смыслового, емоційно-оціночного, образного) із розбором мовних та композиційних засобів; + використання цікавих засобів навчання; + вдало поставлені питання для виведення головної думки; + робота супроводжувалась читанням; — відсутнє додаткове «слухання» текстів, близьких за тематикою заняття (збагачення словника, розвиток аналітико-синтетичних умінь). + робота за партитурою; + навчання дітей технології виразного читання, читання за партитурою; + роботою охоплено більшість учнів класу; - використання однотипних видів творчого переказу; - не враховано дидактичний принцип поступового нарощування труднощів у методиці проведення творчих робіт; - недостатня робота з розвитку текстотворчих умінь; - домашнє завдання повідомлено після дзвоника; - не виставлені оцінки .
---	---

Мета: формувати здатність до об'єктивного оцінювання результати діяльності учнів, колективів у сфері початкової освіти, проводити педагогічну експертизу, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності.

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА ТА АНАЛІЗ ЗАНЯТТЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Тема заняття:

Мета заняття:

мотиваційна – безпосередньо-спонукальна мотиваційна діяльність базується на плануванні послідовності виконання діяльності (план видів діяльності на занятті); емоційних проявах особистості, на позитивних чи негативних емоціях: яскравість, новизна мовно-мовленнєвого матеріалу; цікаве викладання, привабливість особистості вчителя; бажання отримати похвалу, хорошу оцінку, побоювання отримати негативну оцінку й ін.; *перспективно-спонукальна мотиваційна діяльність* ґрунтується на розумінні значущості знань з української мови як навчального предмета: усвідомлення того, що від уміння активно і вдало користуватись мовою залежить успішність спілкування з іншими людьми; *інтелектуально-спонукальна мотиваційна діяльність* ґрунтується на отриманні задоволення від самого процесу виконання мовних завдань; інтерес до знань з української мови, допитливість, намагання покращити свій культурний рівень, оволодіти вміннями і навичками з рідної мови;

когнітивна (засвоєння знань на занятті) – оволодіння лексико-граматичними знаннями та вміннями: пояснення нового матеріалу на основі тексту, пояснення нового матеріалу на основі речення, пояснення нового матеріалу на основі звуко-графічної роботи.

Практична мета (використання набутих знань та умінь в практичній діяльності, набуття мовно-мовленнєвих навичок) – розвиток умінь та навичок роботи над лексико-граматичною будовою мови; розвиток мовленнєвої та комунікативної компетентностей.

Поведінкова мета: виховувати любов до рідного слова, любов до Батьківщини, шанобливе ставлення до звичаїв та традицій українського народу.

Обладнання: таблиці, опорні схеми, алгоритми, сигнальні картки, малюнки, мультимедійна дошка, посібники, підручники.

Структурні компоненти заняття, їх зміст:

I. Повторення вивченого. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок, необхідних для сприймання наступного матеріалу (8-10хв).

Орієнтовний зміст роботи, види і форми (за вибором вчителя, залежно від мети заняття).

Перевірка виконання домашнього завдання (частково чи повністю; з використанням сигнальних карток, словників, таблиць, перфокарт тощо); самоперевірка і взаємоперевірка; виконання завдань, аналогічних домашньому.

Аналіз помилок, допущених на попередньому занятті (після перевірки зошитів); аналіз виконаних диференційованих та індивідуальних домашніх завдань. Каліграфічна та орфографічна «хвилинка». Орфоепічні, орфонімічні

Оцінка змісту і методики заняття (окремі зауваження):

- + виховна спрямованість заняття;
- + раціональне використання часу;
- + вдалий добір матеріалу для самостійної роботи;
- + багато уваги надається розвитку взаємоконтролю (самоконтролю);
- + доцільне використання наочності (мовної та мовленнєвої);
- + завдання на розвиток мислення й мовлення;
- + реалізація ідеї розвивального навчання;
- + застосування проблемних завдань;
- + увага до розвитку орфоепічних умінь і навичок;
- + розвиток фонематичного слуху учнів;
- + формування синтаксичних умінь встановлювати зв'язки слів між словами в словосполученнях і реченнях;
- + доцільне поєднання усних бесід і письма;
- + активізація навчальної діяльності учнів;
- + забезпечення розвитку видів мовленнєвої

вправи на основі опрацьованих текстів (аналіз орфоепічних, орфонімічних «секретів» слів, показ вимови, імітація).

Лексичні, фонетичні, морфологічні вирази аналітичного, аналітико-синтетичного та синтетичного характеру; **орфографічний розбір, списування, диктанти** та інші орфографічні вправи; вправи на **самостійне письмо** (окремі види списування та диктантів); **творча робота** (вільне письмо) та інші види на творення текстів; **синтаксичні** аналітичні, аналітико-синтетичні та синтетичні вправи.

Робота з наочністю (мовною та мовленнєвою).

Робота за підручником.

Комплексний аналіз тексту, розгляд слова з різних боків (звукового, лексичного, морфемного, морфологічного, синтаксичного; з'ясування правопису і ін.)

Підготовка до сприйняття нового матеріалу: **списування** з граматико-орфографічними та логіко-стилістичними завданнями; **вибірковий** (творчий) **диктант**; **мовний розбір** (звуковий, звуко-графічний, морфемний, морфологічний та синтаксичний) і конструювання; виконання завдань в парах, групах та колективних (самостійних, під керівництвом вчителя), з використанням ілюстрацій, опорних схем, роздаткового матеріалу, сигнальних карток тощо.

II. Мотивація навчальної діяльності учнів, повідомлення теми та завдань заняття (2-3хв).

Орієнтовний зміст роботи:

Планування власної навчальної діяльності; усвідомлення значення швидкого читання і письма; усвідомлення значення самостійної роботи з книгою; усвідомлення значення уважного й активного слухання; організація здійснення самоконтролю; визначення головного, суттєвого в матеріалі, що вивчається.

діяльності – слухання, говоріння, читання та письма;

- + використання зразкових текстів для вправ;
- + планування вправ з урахуванням характеру мовного матеріалу та мовленнєвих завдань;
- + розвиток **головних спеціальних умінь**, що становлять основу формування знань, умінь з мови у навчанні- розрізняти звуки в почутому слові; встановлювати морфемний склад слова; з'ясовувати зв'язок слів у словосполученнях та реченнях; виявляти орфограми; +зв'язок аналізу і синтезу;
- + перевага синтетичних форм роботи;
- + розвивальний характер навчання, застосування проблем-но-пізнавальних завдань;
- велика кількість завдань репродуктивного характеру;
- перевага на занятті аналітичної роботи, недостача синтетичної (добір, конструювання);
- не проводилась попереджувальна робота на різних мовних рівнях;
- не вимагав учитель зв'язних відповідей учнів;
- не забезпечувалось диференційоване навчання;

- + постановка проблемних ситуацій і завдань;
- + чітке визначення навчальної мети;
- + активізація класу;
- + розвиток аналітико-синтетичних умінь;
- + використання наочності та цікавого матеріалу;
- + у доступній формі повідомлено тему і завдання заняття;

- + виховання поваги і любові до рідної мови, формування національної самосвідомості учнів;
- + лінгвістичне спрямування методики вивчення теми;
- + спрямування навчання на осмислення мовних характеристик явища (лінгвістичний підхід);
- + актуалізація знань, що становлять лінгвістичну основу виучуваного матеріалу;
- + розвивальний характер навчання;
- + наукові підходи до вивчення матеріалу (лінгвістична достовірність);
- + сприятлива морально-психологічна атмосфера на занятті;
- + активізація навчальної діяльності;
- + розвиток пізнавальної активності учнів;
- + систематичність у вивченні граматичного

III. Сприйняття та усвідомлення нового навчального матеріалу. Розвиток мовленнєвих умінь та навичок (25-30хв).

Подальша методика роботи обирається залежно від характеру виучуваного матеріалу – фонетичного, морфемного, морфологічного, синтаксичного, орфографічного тощо.

Опрацювання граматичного матеріалу (ознайомлення з ознаками поняття, формулювання граматичного визначення, вправи).

1. **Спостереження та аналіз** мовних фактів під керівництвом вчителя з метою виділення істотних ознак поняття; повідомлення про новий матеріал (розповідь, бесіда) із застосуванням ілюстративного матеріалу (таблиці, схеми, малюнки); постановка проблеми (створення проблемної ситуації); порівняння, зіставлення мовних фактів; виконання початкових практичних вправ.

2. **Узагальнення** суттєвих ознак поняття, встановлення зв'язку між ознаками; введення терміну; формулювання визначення.

3. **Навчально-тренувальна практика.** Читання граматичного визначення, аналіз прикладів та добір своїх; обґрунтування суджень, коментування, пояснення; тренувальні вправи за зразком; усний граматичний розбір; списування з граматичними завданнями; вибіркове списування чи диктант; добір слів за граматичними координатами, заміна їх іншими словами чи їх формами; добір синонімів, антонімів з виучуванням граматичним явищем (за завданням вчителя на готовому матеріалі, самостійно або із словником).

4. **Удосконалення первинних знань, умінь та навичок** на новому мовному матеріалі; конкретизація вивченого поняття через виконання вправ; виділення нових ознак, властивостей виучуваного явища; вправи з розвитку мовлення; списування, ускладнене стилістичними завданнями; лексичні вправи – робота із словами в прямому і переносному значенні, з

матеріалу (понять);

+ доступність і послідовність викладу;

+ ефективність та результативність способу керівництва навчально-виховним процесом (методи, прийоми, засоби та форми навчання);

+ доцільне поєднання аналізу та синтезу;

+ у методиці вправ реалізується принцип поступового нарощування труднощів;

+ здійснюється функціонально-діяльнісний підхід у вивченні мовного матеріалу;

+ чітке визначення функційних особливостей виучуваного матеріалу;

+ задіяно в навчанні різні аналізатори (слуховий, зоровий, мовленнєво-руховий – кінестетичний, моторний);

+ широке використання наочності та ТЗН;

+ всебічне вивчення слова на занятті (лексична, орфоепічна, звуко-графічна, морфемна, морфологічна та ін. робота) з урахуванням етапу навчання;

+ взаємозв'язок усіх сторін мови у процесі навчання;

+ комплексний аналіз тексту, всебічне спрямування роботи;

+ організація навчання з урахуванням характеру мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання, письмо);

+ розвиток мовленнєвих умінь (мовленнєві дії);

+ увага до розвитку комунікативних умінь;

+ завдання на розвиток мислення, пам'яті, уваги, уяви;

+ достатнє вирішення завдань культури мовлення та культури спілкування;

+ розвиток текстологічних вмінь (практична робота з текстом), реалізація текстологічних вимог;

+ вдало дібрано дидактичний матеріал;

+ ефективна організація самостійної роботи учнів;

+ застосування різноманітних методів та прийомів роботи (евристична бесіда, проблемно-пошуковий та пояснювально-ілюстративний методи);

+ задіяно різні форми організації навчальної діяльності учнів (парна, групова, колективна);

+ розвиток творчих здібностей учнів;

+ використання дидактичної гри;

+ чітко визначена робота, спрямована на виконання завдань щодо виучуваної теми;

+ лінгводидактичне спрямування методики навчання;

+ врахування характеру (природи) виучуваної орфограми (фонетико-графічне, фонетико-морфологічне, морфолого-орфографічне, морфолого-синтаксичне написання);

синонімами та антонімами, багатозначними словами; творчий диктант, само-диктант, вільне письмо (вільне списування, вільний диктант, твори-мініатюри), перекази.

Опрацювання орфографічного правила.

Основні етапи роботи над орфографічним правилом:

1. Розпізнавальний. Знаходження виучуваних орфограм за певними ознаками у **даних** словах (розвиток орфографічної пильності – вміння бачити орфограму). Виявлення у **даному** мовному матеріалі перевірюваних та перевірного слова, засвоєння їх ознак.

2. Вирішувальний. Запис слова з виучуваною орфограмою на основі перевірного (за перевірним); ознайомлення із способами добору перевірних (співвіднесення звукового та буквеного складу слів; змінювання та добір споріднених).

3. Самостійний запис слів з виучуваною орфограмою на основі усвідомлених дій – **самостійне** та **творче письмо**. Робота з реченням та текстом із застосуванням слів з виучуваною орфограмою.

IV. Рефлексія заняття (3-5хв).

Аналізують зміст виконаної на занятті роботи.

Висновок про реалізації педагогічної взаємодії на засадах травма-інформованого підходу

- + цілеспрямований добір орфографічних вправ (відповідність їх характеру орфограми);
- + різноманітність орфографічних вправ (орфографічний розбір, списування, диктант, вільне письмо);
- + розміщення вправ за принципом поступового нарощування труднощів (систематичність);
- + послідовна реалізація критеріїв систематизації орфографічних вправ;
- + добір вправ з урахуванням ступеня самостійності учнів у застосуванні правила (на часткове, самостійне та творча робота);
- + ефективне поєднання аналізу та синтезу в процесі навчання;
- + розвиток орфографічної пильності;
- + засвоєння алгоритму правила, методики застосування;
- + робота на засвоєння орфографічного матеріалу з розвитком мовлення;
- + робота з перфокартами;
- + робота із запобігання помилкам;
- відсутні доцільні переходи від одного виду роботи до іншого;
- не робились підсумки після кожного виду роботи;
- недостатня робота над формуванням практичних умінь;
- не здійснювалось диференційоване навчання в навчальному процесі;
- недостатньо писали на занятті;
- не витримувались вимоги до грамотного письма і культури мовлення;
- відсутній підсумок заняття (після дзвоника);
- не було коментування оцінок.

Мета: формувати здатність генерувати нові ідеї та здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності.

Тема:

Мета:

мотиваційна – безпосередньо-спонукальна мотиваційна діяльність – план викладу нового матеріалу й уроку; - ознайомлення з прийомами планування, специфічними для навчання математики; - при виконанні домашнього завдання рекомендуємо скласти план відповіді, за потреби, користуватися ним в процесі опитування; - учням, які не вміють послідовно й ґрунтовно відповідати на поставлене запитання, пропонуємо план відповіді; - організовуємо взаємне рецензування та самоаналіз планів; - перевіряючи плани, складені учнями, вчимо уникати типових недоліків: включення до плану несуттєвих елементів, пропуск основних, порушення логічної послідовності, відсутність у формулюваннях основних термінів тощо; - формуємо в учнів звичку продумувати порядок, послідовність, спосіб виконання кожного навчального завдання; - широко використовуємо плани-таблиці, схеми, алгоритми.

когнітивна – набуття нових знань, які відповідають певній освітній програмі з математики, набуття вмінь аналізувати, систематизувати, порівнювати, узагальнювати;

практична – розвиток критичного мислення, логіки, розвиток навички швидких усних обчислень, розвиток уваги, уваги, мислення, пам'яті, розвиток просторового мислення, формування культурного математичного мовлення учнів, розвиток навичок аналітико-синтетичної математичної діяльності;

поведінкова – виховувати охайність, пунктуальність, уважне ставлення до обчислень в соціальному середовищі, виховувати звичку до логічного розв'язання поставлених математичних проблем.

Обладнання заняття: підручник, наочні посібники, ТЗН.

Структурні компоненти заняття, їх зміст:	Оцінка змісту та методики проведення заняття (окремі зауваження):
I. Організація класу: перевірка готовності учнів до заняття, наявності приладдя та дидактичного забезпечення у кожного (підручники, зошити з друкованою основою, конверти з індивідуальними завданнями тощо). II. Перевірка виконання домашнього завдання. Актуалізація опорних знань (7хв.). У сильних учнів перевіряємо наявність домашнього завдання, пропонуємо виконати задані арифметичні дії над відповідями. З рештою учнів з'ясовуємо труднощі, що виникли під час виконання домашнього завдання. Перевірка правильності виконання	+ виховна спрямованість заняття; - відсутні нестандартні форми перевірки готовності та особистісної спрямованості такої роботи; + використано особистісно-зорієнтований підхід до перевірки домашнього завдання; + наявний творчий підхід до перевірки правильності виконання домашнього завдання; + розвиток самостійності мислення; + використано елементи гри; + термінологічна робота; + підведено підсумки перевірки; + проведено оцінку виконання домашнього завдання; + використано різні види наочності;

домашнього завдання у кількох учнів (повна чи вибіркова).

Індивідуальне опитування учнів біля дошки.

Підведення підсумків перевірки з оцінюванням досягнень окремих учнів, збір зошитів на перевірку.

Проведення фронтального опитування з метою перевірки теоретичних знань учнів.

Усний рахунок з елементами гри з метою актуалізації опорних знань, умінь і навичок учнів, робота з моделями лічильних одиниць з арифметичного ящика для відтворення знань про усну нумерацію чисел концентра «Тисяча», їх порозрядний склад, письмову нумерацію, щоб підготувати учнів до вивчення прийомів усного додавання й віднімання трицифрових чисел) тощо.

Виконання підготовчих вправ до сприймання нового матеріалу (усний рахунок, який проводиться у слуховій, зоровій чи зорово-слуховій формах, зокрема математичний диктант або ж дидактична гра-змагання).

III. Мотивація навчальної діяльності учнів, повідомлення теми і завдань заняття (2-3хв.).

Постановка проблемних завдань, оголошення теми, розкриття вчителем її значення у курсі математики, визначення плану видів освітньої діяльності.

IV. Сприйняття та усвідомлення нового навчального матеріалу. Розвиток математичних знань, умінь і навичок учнів (8 хв.).

Робота вчителя над розв'язанням поставленого завдання-проблеми з ґрунтовним поясненням, яке ілюструється моделями, малюнками, схемами, таблицями, символічними записами на дошці (у розгорнутому словесному поясненні треба виділити логічним

+ висока активність класу;

+ проведено підготовчу роботу до сприймання нового матеріалу;

- нераціональне використання часу на перевірку домашнього завдання;

- недостатньо часу на проведення зазначеного етапу заняття;

- відсутній висновок про перевірку домашнього завдання;

- не продумана система завдань для перевірки алгоритмів дій;

- невдало використані виховні і основні можливості контролю та оцінки знань;

+ чіткий запис на дошці;

+ проведення математичного диктанту;

+ повторення особливостей дій, співвідношень між величинами та їх вимірами;

+ використано проблемний підхід до мотивації навчальної діяльності;

+ вдало підібрані питання, які сприяють актуалізації опорних знань і підготовці до сприйняття нового матеріалу;

+ виховання позитивного ставлення до навчання;

- мету заняття визначено неконкретно;

- не продумана бесіда, яка б сприяла мотивації навчальної діяльності;

+ учнів підведено до визначення теми та завдань заняття;

+ здійснено особистісно- зорієнтований підхід до учнів;

+ проблемний підхід;

+ використано різні види наочності;

+ застосування проблемних запитань;

+ особистісно-зорієнтований підхід;

+ розвиток різних форм діяльності учнів;

+ ефективне використання дидактичного матеріалу під час пояснення нової теми;

+ уміле поєднання словесних та пояснювально-ілюстративних методів і прийомів;

наголосом ті положення, які становлять основний зміст нового матеріалу).

Перевірка первинного усвідомлення і осмислення нового матеріалу, початкове закріплення знань нової теми; використання методу бесіди, системи запитань, відповідаючи на які учні відтворюють основні теоретичні положення змісту теми, формулюють найважливіші висновки, виписують формули чи зразки алгоритмів на дошці.

Виконання завдань за зразком учнями, які усвідомили новий матеріал; для решти учнів проводиться ще раз детальніше пояснення, звертається увага на головне у змісті нового матеріалу.

Колективна робота з розв'язування вправ; використання коментування.

Самостійна робота для тих учнів, які у змозі самостійно виконувати вправи.

V. Закріплення, систематизація та узагальнення знань, розвиток умінь і навичок (18 хв.).

Застосування теоретичних знань, алгоритмів обчислень, способів рішення текстових задач до розв'язування вправ на формування відповідних умінь та закріплення здобутих раніше знань, умінь і навичок.

Розв'язування вправ на застосування здобутих знань у змінених чи нових умовах.

Творче застосування здобутих нових знань до розв'язування нетипових задач.

Розв'язування окремими учнями завдань різними способами із застосуванням відповідного оформлення виконаного завдання.

Особистісно-зорієнтована навчальна самостійна робота та її перевірка.

Оцінювання (за потребою) навчальних досягнень учнів.

Розв'язування вправ, які вимагають включення нових знань у систему раніше здобутих та їх узагальнення.

+ вміле застосування задач для проведення виховної роботи;

+ навчання працювати з книгою та іншими навчальними посібниками;

+ проведення самостійної роботи;

- недостатній час на первинне усвідомлення нового навчального матеріалу;

- використання коментування з метою розвитку мовлення;

- використання наочних посібників, які не відповідають санітарно-гігієнічним і естетичним вимогам;

- недостатньо продумана робота з розвитку самостійності, творчості учнів;

- недостатній зв'язок з раніше вивченим, не враховані досвід та знання учнів;

+ розвиток логічного мислення, математичного мовлення, вмінь зіставляти, порівнювати, узагальнювати;

+ застосування різноманітних за змістом вправ;

+ вміле використання виховних можливостей контролю і оцінки знань учнів;

+ спрямування на розвиток самостійності, підвищення відповідальності за наслідками своєї роботи;

- недостатньо використані виховні можливості заняття;

+ наявний особистісно-зорієнтований підхід до формування умінь і навичок учнів;

+ самостійна робота учнів;

+ проведення навчальної самостійної роботи з метою оцінювання навчальних досягнень учнів;

- недостатня робота над помилками;

- не продумані диференційовані завдання;

+ систематизація та узагальнення знань учнів;

+ тісний зв'язок навчання з інтересами учнів;

+ активізація розумової діяльності учнів на основі створення проблемних ситуацій під час розв'язування нестандартних задач;

+ наявність інструктажу до виконання домашнього завдання;

- обсяг домашнього завдання не відповідає нормам;

VI. Завдання додому (2 хв.).

- Повідомлення домашнього завдання із вказівками на сторінку та номери вправ.
- Інструктаж до виконання прикладів з вказівками на алгоритми обчислень, на властивості дій.
- Інструктаж до розв'язування задач, вказівка на тип задачі, складання плану та способу розв'язування, на ілюстрацію, схему чи графік тощо.

VII. Рефлексія заняття.

Відповіді на запитання – з чим познайомилися на занятті.

Оцінювальні судження про роботу класу та окремих учнів на занятті.

Виставлення оцінок учням, що активно працювали протягом заняття.

Висновок про реалізації педагогічної взаємодії на засадах травма-інформованого підходу

+ залучення учнів до підведення підсумків заняття.

- не відведено часу на підсумок заняття;
- відсутність мотивування оцінок.